

ILLYÉS GYULA: DÁNIEL AZ ÖVÉI KÖZT AVAGY: A MI

ERŐS VÁRUNK

Vigjáték három felvonásban

Szereplők: 8 férfi, 3 nő

Ősbemutató: 1976.

A XVII. század második felében vagyunk. A három részre szakadt Magyarországon újra föllángolnak a vallásharcok, Dánielre, a londoni Jeromos vikárius mellett működő fiatal magyar protestáns prédikátorra is nagy föladat vár otthon: újjá kell építeni a templomot és újra kell szervezni a földönfutóvá lett, szétszóródott egyházközséget. Dániel közben beleszeretett Deborahba, Jeromos lányába, aki kész követni őt - dacolva apja, a vikárius ellenkezésével, aki félti leányát a messzi, bizonytalan sorsu országban, másrésről Dánielnek is jobb sorsot szán: föl villantja előtte az angliai nyugodtabb élet, a nagyobb karrier lehetőségét. Ám az ifju pár tántorithatatlan, sőt, Harold, Deborah bátyja is velük megy: a fiatal építész, kinek nagyszabásu elképzelései vannak az új hitnek megfelelő új templomok építéséről, úgy véli, Magyarországon majd kísérletezhet. Megígéri, hogy őszintén beszámol apjának a magyarországi helyzetről.

Dánielt otthon nagy izgalommal várja mindenki. Nevelőapja Ezékiel, nagy reményeket fűz a jövőhöz: a földbirtokos gróf erős protestáns községet kíván létrehozni, nagy anyagi támogatással. A falvak népe azonban még a nádasban él, ahová a pusztítások elől menekült és egyelőre nem akar visszatelepíteni. Dániel gyermekkori pajtásától, Pétertől tudja meg mindezt, Péter közli, hogy őt is oda várják a nádasba prédikálni, ahogy apja tette. Végül itt van a szép ifju Rebeka, akivel együtt nőtt fel és aki titkon szerelmes belé; valójában a község nevében ő írta Dánielnek a hazahívó leveleket...

Közjáték zárja az első részt: a Jeromos fölszólitására megjelenő szereplők fölfedik problémáikat. Rebeka és Deborah egyaránt féltékeny egymásra, Harold pedig - aki közben beleszeretett Rebekába - pénz híján kénytelen alábadni nagyszabású építkezési terveit; Dániel maga is kétségekkel küszködik.

Harold - megelégedve a tehetetlenséget - utra készül, s vinné magával hugát is, azonban megvallva szerelmét Rebekának, egymásra találhatnak és úgy dönt: marad. Dánielnek sikerült megszervezni a parasztok bizalmát, akik végre visszatérnek a nádasból a faluba. Így aztán mikor megjön a nyugtalan Jeromos, aki nem tudott kiigazodni az egymásnak ellentmondó hírekben, mindent rendben talál: két boldog párt lát és nagy készülődést a templomszentelésre, amely a gróf jelenlétében megy majd végbe.

A gróf helyett azonban csak titkára érkezik a hirrel, miszerint ura, visszakapva a császártól birtokait, rekatolizált és a protestánsnak épített szerény templomot a jezsuita prior szenteli fel. Az angolok visszautaznak nyugalmas hazájukba, Harold viszi Rebekát is, de Deborah itt marad Dániellel, aki tehát mégis a nádasban fog prédikálni a népnek, ott, ahol annak idején az apja, vállalva és megosztva hivei sorsát.